

V S E B I N A

Sklic seje OLO

Odloka občine Postojna

- o izenačenju predpisov bivših občinskih ljudskih odborov Hruševje in Planina ter ljudskega odbora mestne občine Postojna na območju občine Postojna
- o določitvi delovnega področja krajevnih uradov

Poročilo s sej svetov OLO

Osnutek pravil Sklada za pospeševanje kmetijstva

Obvezno čiščenje in škropljenje sadnega drevja

O Pravilniku o strokovni izobrazbi delavcev trgovskih podjetij in trgovin

O periodičnih obračunih

O prodaji osnovnih sredstev v kmetijstvu

O pristojnosti ljudskih odborov

Nekaj misli pred sprejemom novih statutov Okraja in občin

Odloka občine Postojna

Na temelju 10. in 14. čl. Statuta občine Postojna in 70. čl. Splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev (Ur. l. FLRJ št. 26-269/55), je Občinski ljudski odbor Postojna na svoji seji dne 30. decembra 1955 sprejel

ODLOK

O IZENAČENJU PREDPISOV BIVŠIH OBČINSKIH LJUDSKIH ODBOROV HRUŠEVJE IN PLANINA TER LJUDSKEGA ODBORA MESTNE OBČINE POSTOJNA NA OBMOČJU OBČINE POSTOJNA

1. člen

Na celotno območje občine Postojna se razširi veljavnost naslednjih odlokov, ki jih je izdal bivši odbor mestne občine Postojna:

1. Odlok o hišnem redu MLO Postojna z dne 23. novembra 1951 št. 2 z naslednjo spremembo 6. čl.:

Kršitelji predpisov 2., 3. in 4. čl. se zaradi prekrška kaznujejo z denarno kaznijo do 1.000 dinarjev;

Odlok o plakatanju na območju mestne občine Postojna z dne 29. januarja 1954 št. 149/2-54 (Uradni list LRS št. 7-108/54);

3. Odlok o uvedbi mestnih taks z dne 10. apr. 1954 št. 224/3-54 (Uradni list LRS št. 18-283/54);

4. Odlok o določitvi hiš, ki pridejo v stanovanjsko skupnost, organih upravljanja in stanovanjski tarifi ter delitvi najemnine v sklade za območje mestne občine Postojna z dne 15. julija 1954 št. I/T-1351/6-54 (Uradni list LRS, št. 50-784/54) s poznejšimi spremembami;

5. Odlok o opravljanju gostinskih storitev izven poslovnih prostorov gostinskih podjetij in gostišč, o oddajanju opremljenih sob potnikom in turistom ter o oddajanju hrane abonentom v zasebnih gospodinjstvih z dne 25. septembra 1954, št. I/T-1579/I-54 (Uradni list LRS št. 50-785/54);

SKLIC SEJE OLO

NA OSNOVI 46. ČL. STATUTA OKRAJA KOPER

SKLICUJEM

7. REDNO SEJO OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER, KI BO V ČETRTEK, 26. JANUARJA 1956 V MALI DVORANI GLEDALIŠČA V KOPRU.

ZAČETEK SEJE OB 9. URI.

PREDLOG DNEVNEGA REDA BO POSLAN ODBORNikom OLO NAKNADNO.

PREDSEDNIK OLO:

ALBIN DUJC, s. r.

6. Odlok o obratovalnem času trgovskih, gostinskih in obrtnih podjetij v mestni občini Postojna z dne 7. junija 1955, št. II-280-5-55 (Ur. l. LRS št. 34-648/55).

2. člen

Določbe o prekrških, ki jih vsebujejo odloki pod 2., 4. in 6. tč. prejšnjega člena, se uporabljajo tako, da se storilec, ki stori prekršek po teh predpisih, kaznuje z denarno kaznijo do 1.000 din.

3. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, prenehajo veljati:

1. Odlok o javnem redu in miru bivšega Ljudskega odbora mestne občine Postojna z dne 16. maja 1952, št. 812/52;

2. Odlok o dajanju poslovnih prostorov v najem bivšega Ljudskega odbora mestne občine Postojna z dne 30. maja 1953, št. 966/1 z dopolnitvami odloka z dne 10. aprila 1954, št. 738/1-54;

3. Odlok o vodstvu poslovnih knjig v zasebnih in manjših družbenih gostiščih bivšega Ljudskega odbora mestne občine Postojna z dne 25. septembra 1954 (Ur. list LRS, št. 43-661/54) in

4. Odlok o pokopališkem redu za občinsko pokopališče v Planini bivšega Občinskega ljudskega odbora Planina z dne 8. avgusta 1954, št. 116/3-54.

4. člen

Ta odlok začne veljati z dnem objave v »Uradnem vestniku« okraja Koper.

Štev. 1198/1-55

Postojna, dne 30. decembra 1955.

Predsednik
Jože Baša, s. r.

Na osnovi 5. točke 89. člena Statuta občine Postojna in 36. člena Splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev (Ur. list FLRJ šte. 26/55) v zvezi z 19. členom Zakona o izvedbi nove ureditve občin in okrajev (Uradni list LRS šte. 25/55) je Občinski ljudski odbor Postojna na svoji seji dne 30. decembra 1955 sprejel

ODLOK O DOLOČITVI DELOVNEGA PODROČJA KRAJEVNIH URADOV

1. člen

Krajevna urada Občinskega ljudskega odbora Postojna v Hruševju in Planini opravljata poleg zadev,

ki so jima dane v pristojnost po 19. členu Zakona o izvedbi nove ureditve občin in okrajev oziroma po 89. čl. Statuta občine Postojna, še naslednje zadeve:

I. IZDAJANJE POTRDIL:

1. Potrdila za uveljavljanje pravic iz socialnega zavarovanja za tiste primere, ki so jih pred 1. septembrom 1955 potrjevali občinski ljudski odbori (za povračilo pogrebnih stroškov, za priznanje dodatkov na pokojnino, za otroški dodatek, za uveljavljanje pravice do opreme za otroka, za zdravljenje svojcev);

2. Potrdila o samskem stanu;

3. Potrdila o premoženjskem stanju za tiste primere, ki so jih pred 1. septembrom 1955 potrjevali občinski odbori;

4. Potrdila o stalnem bivališču (za mesečne vozovnice);

5. Potrdila o ločenem življenju (za uveljavljanje dodatkov za ločeno življenje);

6. Potrdila za oprostitev in olajšave za zdravljenje za tiste primere, ki so jih pred 1. septembrom 1955 potrjevali občinski ljudski odbori (po okrajnih odlokih o olajšavah in oprostivah za zdravstvene storitve samoplačnikom);

7. Potrdila za brezplačne zdravstvene storitve, in nabavo zdravil osebam, ki prejemajo socialno pomoč;

8. Potrdila o družinskem, socialnem in premoženjskem stanju za ureditev pokojnin, invalidnin, socialnih podpor in štipendij dijakom in študentom;

9. Potrdila o plačanih davkih strankam, ki lahko zanesljivo dokažejo, da so poravnale tekoče in zapadle davčne obveznosti;

10. Potrdila v zvezi z oprostivjo carinskega koeficienta za predmete, prejete v dar iz inozemstva;

11. Razna druga potrdila, ki so jih do 1. septembra 1955 izdajali občinski odbori in ki se lahko izdajajo na osnovi lastne vrednosti uslužbencev na krajevnem uradu.

II. OVERAVLJANJE PODPISOV, ROKOPISOV IN PREPISOV, KOLIKOR SO ZA TO PRISTOJNE OBČINE

III. RAZNE ZADEVE

1. Izdajanje bolniških listov za invalide;
2. Izdajanje objav za vozne olajšave invalidov;
3. Periodično prijavljanje začasno nezaposlenih.

2. člen

Tajnik občinskega ljudskega odbora izda po potrebi navodila za izvajanje tega odloka.

3. člen

Ta odlok se objavi v »Uradnem vestniku« okraja Koper, na oglasni deski Občinskega ljudskega odbora Postojna in na oglasnih deskah krajevnih uradov v Hruševju in v Planini.

Odlok stopi v veljavo z dnem objave v »Uradnem vestniku« okraja Koper.

Štev. 1319/1-55

Postojna, dne 30. decembra 1955.

Predsednik
Jože Baša, s. r.

Poročilo s sej svetov OLO

SVET ZA GOSPODARSTVO

11. seja Sveta za gospodarstvo je bila 10. januarja. Razen članov Sveta so se je udeležili predsednik in podpredsednik OLO Albin Dujc in Franc Klobučar in načelniki posameznih tajništov OLO. Med drugim so razpravljali o ukrepih v zvezi s pripravami na družbeni plan 1956 in o razdelitvi proračunskih sredstev v prvem četrtletju. Podrobno so proučili tudi vprašanje registracije zunanje-trgovinskih podjetij.

Pred prehodom na dnevni red so potrdili investicijske programe, ki jih je predložila Komisija za odobravanje le-teh, in sicer: za podjetje »Tobak« Sežana, »Vinosad« Koper, »Meso« Piran, »Globus« Koper, za Gozdno upravo Postojna, za podjetje »Jadran« Sežana, za Obmejno poverjenišvo Škofije, podjetje »Mesopromet« Koper, »Soda« Koper, za Zdravstveno postajo Divača, za gradnjo pošte v Portorožu, dodatni program Protituberkuoznega dispanzerja v Kopru, za adaptacijo upravnega poslopja »Elektro« Koper in za obnovo Počitniškega doma »Iskre« Kranj v Ankaranu. Zavrnili so investicijski program za adaptacijo delavske menze in pisarniškega poslopja opekarne »Ruda« v Izoli in za adaptacijo Zdravstvenega doma v Kopru s tem, da Komisija ponovno prouči pri prvem programu vprašanje finansiranja, pri drugem pa umestnost te investicije. O izdelavi investicijskega programa za mlin v Izoli,

za Tovarno varilnih elektrod v Sečovljah in termoelektrarno v Sečovljah, bodo razpravljale posebne komisije, o njihovih predlogih pa bo odločal Svet.

Pri tem je bilo načeto tudi vprašanje odgovornosti projektantov in strokovnjakov, ki izdelujejo investicijske programe. Neredko je, da program ne ustreza zahtevam in so večkrat prekoračena predvidena sredstva za dokončanje objekta. Investitorji si bodo morali v bodoče prizadevati, da že s pogodbami odpravijo take pomanjkljivosti.

Direktor Zavoda za plan inž. Peter Aljančič je v nadaljevanju poročal o ukrepih za sestavo družbenega plana in dal pregled sredstev, s katerimi bo Okraj razpolagal letos v prvem četrtletju.

O sredstvih sklada za stanovanjsko izgradnjo, ki po novih predpisih pridejo na občinske ljudske odbore, bo Svet razpravljajal na prihodnji seji in bo svoje poročilo o tem predložil Okrajnemu ljudskemu odboru. V razpravi o nadaljevanju investicijskih del, financiranih iz proračuna, je bila poudarjena tudi nujnost gradnje letališča v Kopru.

V pregledu podjetij, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino, so člani Sveta v zvezi z reorganizacijo zunanjetrgovinskega poslovanja sestavili seznam podjetij, ki pridejo za to v poštev. Ob koncu seje so sprejeli še nekaj gospodarsko-upravnih ukrepov in potrdili predlog Sveta za turizem o turističnih taksah za letos.

SVET ZA ŠOLSTVO

Peta redna seja Sveta za šolstvo je bila 12. t. m. Prisostvoval ji je tudi predsednik OLO Albin Dujc. Sejo je vodil predsednik Sveta Stojan Smerkolj. V glavnem so razpravljali o poročilu o učnih uspehih na splošno-izobraževalnih in strokovnih šolah za prvo polletje šolskega leta 1955/1956.

Na 127 šolah je bilo od 8.091 učencev pozitivno ocenjenih 74,6% učencev, 23,8% učencev je dobilo negativne reče, 1,6% učencev pa je ostalo neocenjenih.

V primerjavi uspehov je bilo med posameznimi šolami ugotovljeno veliko nihanje. Šole se med seboj močno ločijo glede na pogoje dela, kar je tudi čutiti v prizadevnosti

učiteljev in v odnosu staršev do šole. Nizek odstotek slabih ocen imata šoli v Hrvojih in Gažonu. Slabe učne uspehe pa šoli Padna in Pregara. Tam imajo komaj 61% pozitivnih ocen. Vsiljuje se vprašanje, ali morda ne bi bilo potrebno spremeniti, vsaj v nižjih razredih osnovnih šol, dosedanji način ocenjevanja.

Na 14 nižjih gimnazijah je 2.737 dijakov, od teh je le 50,4% bilo pozitivno ocenjenih. Uspehi so nezadovoljivi, kljub temu, da so dijaki na nižjih gimnazijah bivšega koprškega in sežanskega okraja dosegli, v primerjavi z lanskim šolskim letom, določen napredek in boljše rezultate.

Najboljši uspeh ima nižja gimnazija v Ilirski Bistrici. Razmeroma slabe so nižja gimnazija v Izoli, Piranu in Kopru. Vzrok za to je iskati v tem, da se je v te šole med letom vpisalo mnogo dijakov iz drugih šol. Težavno je tudi z dijaki-vozači in tistimi, ki imajo daleč do šole. Da bi takim otrokom olajšali fizične napore, so zanje uredili v Ravnu in Dekanih internat, kjer se po puku zadržujejo in učijo.

V poročilu so bili nakazani tudi ukrepi za izboljšanje delovnih pogojev na šolah.

Na višjih gimnazijah (Koper, Postojna in Sežana) je 68,2% učencev s pozitivnimi ocenami. Najboljši uspeh imajo na postojnski gimnaziji, najslabši pa na gimnaziji v Sežani (54,1%).

Omeniti moramo tudi pohvalno delo nekaterih šolskih odborov, zlasti postojnskega, ki se je poleg zmotnih vprašanj ukvarjal tudi z vzgojnimi vprašanji šole in napredovanjem dijakov itd. Rešili so tudi vprašanje pomoči dijaku, ki zaradi razmer, v katerih živijo, v šoli ne napredujejo zadovoljivo.

V vajenskih šolah je 68% vajencev uspešno končalo prvo polletje. Razmeroma zadovoljiv uspeh so dosegle gojenke Ženske obrtne šole s 73% ucnim uspehom. Ribiško šolo v Piranu je izdelalo 90,7%, Srednjo pomorsko šolo v Piranu pa 101 dijak, ali 61%. Na novi Ekonomski srednji šoli v Kopru je od 68 dijakov polletje uspešno zaključilo dijakov ali 73 %.

O poročilu bo Svet za šolstvo razpravljaj in sklepal na prihodnji seji.

V nadaljevanju je Svet razpravljaj o predlogih za pohvalo učnega in vzgojnega osebja; republiškem SPK je poslano 50 predlogov za pohvale.

Ob koncu seje so razpravljaj še o šolskih odborih, ki jih bodo predlagali Okrajnemu ljudskemu odboru v potrditev, imenovali so tudi upravni odbor internata Ekonomske srednje šole.

SVET ZA POMORSTVO IN RIBIŠTVO

Na peti seji Sveta za pomorstvo in ribištvo, ki je bila 12. t. m., in ki jo je vodil Franc Potočnik, so med drugim razpravljaj o razvoju potniškega pomorskega prometa med našimi pristanišči in o organizaciji preskrbe domačega trga s svežimi ribami.

Pri pregledu sklepov so tudi ugotovili, da občine Koper, Izola in Piran niso še pristopile k reorganizaciji službe luških delavcev, ki do-

sedaj ni bila urejena v skladu z veljavnimi predpisi. Občinski ljudski odbor tudi ni napravil nobenega ukrepa za ustanovitev komunalnega podjetja za mali priobalni ribolov, kakor je predlagala posebna komisija Sveta.

Med razpravo o pomorskih potniških zvezah med Koprom, Izolo, Piranom in Portorožem so člani Sveta ugotovili, da sedanje linije ne ustrezajo niti številčno, niti glede na vozni red in naraščanje potrebe potniškega prometa. V ta namen je bil poslan Jadranski linijski plovbi na Reki predlog za spremembo voznega reda in povečanje števila dnevni prog. V predlogu je določeno tudi pristajanje ladij v Portorožu, skladno s potrebami tu-

rističnega prometa. Člani Sveta so ta predlog potrdili.

V razpravi o preskrbi domačega trga s svežimi ribami so zastopniki ribiških podjetij poročali o težavah, ki jih imajo pri nadrobni prodaji. Člani Sveta so imenovali komisijo, ki naj prouči to vprašanje v celoti, zlasti pa odnose med proizvodnjo in trgov. Obenem so priporočili ribiškima podjetjema v Piranu in Izoli, naj začneta oskrbovati domači trg z večjimi količinami rib in po ustreznih cenah. V komisiji so razen zastopnikov občinskih ljudskih odborov Koper, Izola in Piran tudi predstavniki ribiških podjetij.

Na koncu seje so člani razpravljaj še o nekaterih pomorsko-upravnih zadevah.

SVET ZA KMETIJSTVO

Na četrti seji Sveta za kmetijstvo, ki je bila 9. t. m., so med drugim razpravljaj o pravilih sklada za pospeševanje kmetijstva, o zimskem čiščenju in škropljenju sadnega drevja, o delu komasacijske komisije, odkupih, kmetijsko-gospodarskih programih in o obratnih in investicijskih kreditih.

Sejo je vodil predsednik Sveta Franc Kralj-Petek, razen članov Sveta pa so ji prisostvovali predsednik in podpredsednik OLO Albin Dujc in Franc Klobučar, predsednik gospodarske komisije OLO Danilo Petrinja in drugi.

Pri pregledu sklepov so ponovno načeli vprašanje združitve posestev Škocjan in Debeli Rtič in vprašanje družbene samouprave na državnih posestvih. Vprašanje družbene samouprave je nujno temeljito obdelati, zlasti pa tista posestva, ki imajo raztresene obrate. Vprašanje je tudi storilnost in je zato nujno potrebno uvesti v kmetijstvu nagrajevanje dela po učinku. S tem v zvezi morajo posestva izdelati gospodarske račune s kalkulacijami za posamezne kmetijske dejavnosti. Vprašanje dela po učinku v kmetijstvu bo morala proučiti Komisija za plače pri OLO, ki bi jo v ta namen okrepili z zastopniki iz kmetijske dejavnosti. O tem bo Svet za kmetijstvo na svoji prihodnji seji še podrobneje razpravljaj.

Da bi mogel Svet za kmetijstvo učinkoviteje ukrepati tudi pri gozdarskih vprašanjih, je bil sprejet sklep, naj bo Svet za kmetijstvo preimenovan v Svet za kmetijstvo in gozdarstvo. Zato bo potrebno povečati število članov Sveta, spremembo pa bodo predlagali na prihodnjem zasedanju Okrajnega ljudskega odbora.

V komisijo za rajonizacijo sadjarstva in vinogradništva so bili imenovani inž. Angelina Gaberc, inž. Zvonka Breclj, Ante Flego in inž. Herman Vovk.

V nadaljevanju so razpravljaj tudi o slabem poslovanju šolskega posestva Ravne. Sestavljena je bila komisija, ki naj ugotovi vzroke, zakaj je posestvo prišlo v tako stisko in da predlaga ukrepe za izboljšanje stanja. Čudno je, da je posestvo prodalo krmo, ki mu je sedaj primanjkuje. Posestvo ima namreč približno 45 glav živine, krma pa jim bo zadostovala do konca februarja. Na tem šolskem posestvu bo tudi

šola ostala s 1. februarjem brez predavateljev.

Na predlog Tajništva so bila potrjena pravila sklada za pospeševanje kmetijstva. Po teh pravilih bo upravni odbor, v katerega so bili imenovani: **Franc Kralj** za predsednika, **Stanko Šircelj** za tajnika in člani inž. **Vlado Kincl**, inž. **Peter Aljančič**, dr. **Stanko Kovačič**, **Jože Može**, tovariš **Urbančič** in **Zdravko Štoka**, razpolagal s sredstvi sklada za pospeševanje kmetijstva, ki so bila zbrana pri bivših okrajih in s sredstvi, ki se bodo stekala v ta sklad po novem družbenem planu. Predlagali bodo tudi prenos sredstev iz tekočega računa pri Komunalni banki na tekoči račun pri Zadrugi hranilnici v Kopru.

O obveznem zimskem čiščenju in škropljenju sadnih dreves je poročal predsednik Sveta Franc Kralj. Do spomladi bo treba na našem področju očistiti in poškopiti kar 250 tisoč dreves. Z deli se je že začelo, za izvedbo tega pa so zadolžene posamezne zadruge, Zadruga zveza in Zavod za pospeševanje kmetijstva. Ker je oprema za izvedbo tolikšne akcije še nezadostna, bo OLO nudil podporo zadrugam pri nakupih škropilnic in druge opreme.

Za tem, ko so razpravljaj o delu Okrajne komasacijske komisije — le-ta dela samo na področju potoka Kornalunge in naj bo v bodoče v pristojnosti občine Koper — so razpravljaj o vprašanju odkupov kmetijskih pridelkov preko zadrug. V komisijo, ki naj prouči in pripravi vse potrebno za pravilno izvedbo teh odkupov, so bili imenovani **Franc Kralj** za predsednika in člani **Marcel Rožanc**, **Drago Senica**, **Stanko Šircelj**, **Vinko Žnidaršič**, dr. **Stanko Kovačič** in **Franc Klobučar**.

Za vsa državna posestva na našem področju so v delu idejni projekti in investicijski programi. Zato je imenovana posebna devet član-ska komisija kmetijskih strokovnjakov, ki proučuje pri posameznih posestvih stanje proizvodnje in pogoje za bodoče delo, kar bo služilo kot osnova za izdelavo programov in projektov, ki jih bosta izdelala zadružno podjetje »Agroobnova« iz Ljubljane in »Vinosad« iz Kopra. Investicijske programe za zadrugne in zadružna podjetja pa pripravlja okrajna Zadružna zveza. V delu

imajo tri programe, ki naj bi služili kot osnova za izdelavo programov za zadrugne v obmorskem pasu, na kraškem področju in v pivški kotlini. Pri tem je bilo načeto tudi vprašanje obratnih in investicijskih kreditov v kmetijstvu. To je najbolj občutno pri zadrugah, ker s krediti ne krijejo vseh potreb.

Ob koncu seje so sprejeli še nekaj kmetijsko-gospodarskih ukrepov, razpravljali o proračunu Vodne skupnosti in o načrtih drevesničarstva in trsničarstva.

PRAVILA SKLADA ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

Svet za kmetijstvo OLO Koper je na svoji seji dne 9. jan. 1956 razpravljal o osnutku pravil za Sklad za pospeševanje kmetijstva v okraju Koper. Objavljamo osnutek z namenom, da se vsi prizadeti seznanijo z njim in da sporoče svoje pripombe in mišljenja Kmetijski inšpekciji OLO Koper.

O S N U T E K

pravil Sklada za pospeševanje kmetijstva okraja Koper

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Sklad za pospeševanje kmetijstva okraja Koper (v nadaljnjem besedilu »Sklad«) je namenski Sklad, katerega sredstva se uporabljajo za financiranje in kreditiranje kmetijske proizvodnje in predelave ter prometa kmetijskih proizvodov.

2. člen

Sklad je pravna oseba, ki odgovarja za svoje obveznosti s svojimi sredstvi.

Sedež Sklada je v Kopru.

3. člen

Ustanovitelj Sklada je Okrajni ljudski odbor Koper, ki ga upravlja po predpisih Uredbe o upravljanju skladov za pospeševanje kmetijske proizvodnje (Ur. list FLRJ št. 28/55), družbenih planov in teh pravil.

II. UPRAVNI ODBOR SKLADA

4. člen

Upravni odbor Sklada imenuje Okrajni ljudski odbor Koper. Upravni odbor ima predsednika, tajnika in najmanj 3 člane.

5. člen

Upravni odbor Sklada opravlja zlasti tele zadeve:

1. Imenuje odredbodajalca za izvrševanje predračuna Sklada.
2. Izdela predlog pravil Sklada.
3. Pripravi program za izvajanje ukrepov za pospeševanje kmetijske proizvodnje, prometa in predelave kmetijskih proizvodov.
4. Sestavlja predlog predračuna dohodkov in izdatkov Sklada.
5. Sestavlja predlog pravilnika o nagradah in premijah, ki naj se izplačujejo iz tega Sklada.
6. Nadzoruje uporabo Sklada in po potrebi izvršuje virmane.

7. Sestavlja zaključni račun Sklada.

8. Obravnava in sprejema sklepe o vseh vprašanih v zvezi s poslovanjem Sklada.

9. Določa pogoje za uporabo sredstev Sklada, če jih ni določil Okrajni ljudski odbor in v kolikor niso določeni v pravilih Sklada.

10. Opravlja druge zadeve v zvezi z upravljanjem Sklada.

6. člen

Upravni odbor je za svoje delo odgovoren Svetu za kmetijstvo Okrajnega ljudskega odbora Koper.

7. člen

Upravni odbor opravlja svoje posle na sejah in sklepa z večino glasov navzočih članov. Če so mnenja članov deljena, tako da ni mogoče ugotoviti večine, odloča mnenje predsednika. Upravni odbor je sklepčen, če so prisotni najmanj 3 člani.

8. člen

Predsednik Upravnega odbora zastopa Sklad pred državnimi organi ter v razmerjih s fizičnimi in pravnimi osebami. Predsednik sklicuje in vodi seje Upravnega odbora.

Tajnik Upravnega odbora organizira administrativno poslovanje Sklada, pripravlja gradivo za seje, vodi sejne zapisnike in opravlja druge administrativne posle v zvezi z zadevami v pristojnosti Upravnega odbora.

Predsednik in tajnik sta za svoje delo odgovorna Upravnemu odboru.

9. člen

Vse listine, ki ustvarjajo obveznosti za Sklad, podpisuje predsednik in tajnik skupno, druge listine podpisuje tajnik samostojno.

Za primer, da sta predsednik in tajnik zadržana in ne moreta opravljati poslov, jima Upravni odbor določi namestnika.

III. SREDSTVA SKLADA

10. člen

Sredstva Sklada se določijo vsako leto z okrajnim družbenim planom in drugimi predpisi.

11. člen

Dohodke Sklada obračunava in vplačuje podružnica Narodne banke v Kopru.

IV. UPORABA SREDSTEV SKLADA

12. člen

Sredstva Sklada se smejo uporabiti za:

- zaščito rastlin pred škodljivci in boleznimi,
- organiziranje čistilnih postaj za čiščenje in razkuževanje semena,
- ustanavljanje in pomoč drevesnicam in trsnicam,
- demonstrativne poskuse in predavanja pri uvajanju umetnih gnojil, zaščitnih sredstev in drugih agrotehničnih in zootehničnih ukrepov,
- odkupe bolnih goved v primeru pojava živalskih kužnih bolezni,
- organiziranje postaj za umetno o semenjevanje,
- za gradnjo kmetijskih objektov, v kolikor so pomembni za širše kmetijsko področje s stališča vzglednega gospodarjenja. Kot taki kmetijski objekti se štejejo objekti, opredeljeni v nomenklaturi Zvezne planske komisije iz leta 1948,
- nagrade in premije kmetijskim strokovnjakom za dosežene uspehe na področju kmetijstva,
- podpore kmetijskim proizvajalcem za gradnjo gnojničnih jam, gnojišč, silosov in pokritih gred,
- za pomoč kmetijskim ustanovam,
- nagrade in premije za pridelovanje semen,
- nagrade in premije za povečanje pridelkov,
- nagrade in premije za obnovo sadovnjakov in vinogradov in napravo novih,
- nabavo orodja, inventarja in drugih pomožnih sredstev v zvezi z ukrepi za pospeševanje kmetijstva.

13. člen

Sredstva Sklada se uporabljajo na osnovi potrjenega predračuna dohodkov in izdatkov Sklada.

Sredstva Sklada se smejo uporabiti le do višine in le za namene, ki jih določa predračun.

14. člen

Predlog predračuna dohodkov in izdatkov mora biti sestavljen na osnovi in v skladu s programom pospeševanja kmetijske proizvodnje, predelave in prometa kmetijskih proizvodov v teku enega leta. Če so v predračunu predvideni izdatki za nagrade in premije, se mo-

rajo izplačevati na osnovi pravilnika o premijah, ki ga izdela Upravni odbor Sklada, potrdi pa Svet za kmetijstvo OLO Koper.

15. člen

Odredbodajalec za izvrševanje predračuna dohodkov in izdatkov je predsednik Upravnega odbora Sklada.

16. člen

Sredstva Sklada se lahko angažirajo in uporabljajo po odredbah odredbodajalca, ki določi natančneje namen in koristnika sredstev v mejah potrjenega predračuna.

17. člen

Po potrjenem predračunu Sklada sme virmirati Upravni odbor Sklada z dovoljenjem Sveta za kmetijstvo OLO Koper.

18. člen

Sredstva Sklada vodi računodajalec, ki ga imenuje Upravni odbor.

19. člen

Upravni odbor Sklada je dolžan predložiti zaključni račun Sklada za preteklo leto Okrajnemu ljudskemu odboru najpozneje do 30. marca vsakega leta.

V. KONČNE DOLOČBE

20. člen

Upravni odbor je dolžan poročati o delu Sklada Svetu za kmetijstvo v rokih, ki jih določi predsednik Sveta.

21. člen

Ta pravila veljajo, čim jih potrdi Svet za kmetijstvo Okrajnega ljudskega odbora, uporabljajo pa se od 1. januarja 1956.

OBVEZNO ČIŠČENJE IN ŠKROPLJENJE SADNEGA DREVJA

Po sklepu Sveta za kmetijstvo OLO je do spomladi očistiti sadno drevje na območju okraja. To določa tudi Temeljni zakon o varstvu rastlin.

Pozivamo občinske ljudske odbore, naj kontrolirajo izvedbo del; Zakon določa občutne kazni za njegovo neizpolnjevanje. Lastniki oziroma zakupniki zemljišč, državna posestva in zadružne organizacije morajo posekati suha sadna drevesa in drevesa, ki se sušijo. Obrezati morajo opešano drevje in znižati previsoke krone; krone je tudi razredčiti in jih očistiti suhih vej. Z drevja je odstraniti mah in lišaje, nasade pa je očistiti od suhih vej in gnilih plodov.

Očiščeno sadno drevje je treba poškopiti, za kar uporabljamo **Rumesan v 1% raztopini** za koščičasto in v 2% raztopini za ostalo drevje; **Rumesan olje v 2 ali 3% raztopini** moremo uporabljati tudi v dnež, ko zmrzuje, vendar temperatura ne sme biti pod -5 stopinj. **Kreosan** upo-

rabljamo v 2% raztopini. Ker so navedena sredstva strupena, je treba z njimi previdno ravnati. Parapin ni strupen. Z njim škropimo v 4% raztopini. Žvepleno-apneno brozgo uporabljamo v 20% raztopini. Breskve škropimo proti kodravosti s 3% raztopino Bordoške brozge.

Zadruge naj si prizadevajo kar najhitreje očistiti in poškopiti drevesa, v pomoč pa so jim kmetijski tehniki in agronomi pri Okrajni zadružni zvezi in občinah. Za nakup škropilnic in potrebne opreme bosta Zadružna zveza in OLO prispevala del sredstev iz sklada za pospeševanje kmetijstva.

O PRODAJI OSNOVNIH SREDSTEV V KMETIJSTVU

Zaradi pravilne uporabe 9. točke Navodila o odloku o povračilu pri prodaji opreme in nadomestnih delov za potrebe kmetijstva (Uradni list FLRJ št. 29-54) je Zvezni državni sekretariat za gospodarstvo, po predhodni odobritvi zveznega Izvršnega

sveta, izdal dne 6. decembra 1955 pod številko 5693 naslednje tolmačenje:

1. Če upravičenec popusta proda osnovno sredstvo kmetijski organizaciji, ki nima pravice do kmetijske opreme s popustom, mora plačati regres oziroma popust v višini, ki ustreza delu neizkoriščene trajnostne dobe osnovnega sredstva. Na to obvezo nima nobenega vpliva okoliščina ali se tak prenos izroči s plačilom ali ne.

2. V primeru, ko se osnovno sredstvo, kupljeno s popustom, odpiše pred iztekom trajnostne dobe, mora imetnik osnovnega sredstva, če je čisti znesek, ki se dobi pri likvidaciji osnovnega sredstva, manjši od njegove neodpisane vrednosti, plačati to razliko hkrati s čistim zneskom, dobljenim pri likvidaciji, v amortizacijski sklad in to iz sredstev za prosto razpolaganje.

3. Pri prodaji osnovnega sredstva v primerih, ki jih predvidevata 49. in 50. člen Uredbe o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi, to je v primerih prodaje na javni dražbi, kupec nima druge obveze razen plačila izdražbenega zneska.

4. Če odda koristnik popusta osnovno sredstvo gospodarski organizaciji, ki nima pravice do popusta, je treba ravnati, kakor da gre za odtujitev osnovnega sredstva, ker se v takem primeru oprema, kupljena za potrebe kmetijstva, izroči v nenamensko uporabo, to je za uporabo, za katero družbena skupnost ne priznava popusta.

Iz tajništva
za gospodarstvo OLO

Ali sem kvalificiran za delo v trgovini?

PRAVILNIK O STROKOVNI IZOBRAZBI DELAVCEV V TRGOVINI NALAGA VELIKE NALOGE TRGOVINSKIM ZBORNICAM, SINDIKATOM TRGOVINSKIH DELAVCEV IN V TRGOVINI ZAPOSLENIM LJUDEM SAMIM

Z dnevnega reda občnih zborov okrajnih in Republiškega odbora sindikata trgovinskih delavcev bo letos odpadla tista točka, ki je šla za tem, da pristojni organi vendar že uredijo vprašanje kvalifikacije trgovinskih delavcev. Namesto o tem, bodo lahko razpravljali o Pravilniku o strokovni izobrazbi delavcev trgovinskih podjetij in trgovin ter trgovinskih poslovnih enot, ki je izšel ob koncu lanskega leta (Ur. list FLRJ 56/55). Ta Pravilnik nalaga namreč tudi sindikalnim organizacijam dolžnosti, ki niso majhne.

Oglejmo si, zakaj gre:

Kakor v mnogih drugih panogah, tako smo se znašli prva leta svobode v trgovini brez zadostnega števila potrebnih kadrov. Njihovo pomanjkanje smo reševali s tečaji »na hitro roko« in celo s tem, da smo jemali ljudi za delo v trgovini kratkomalo »s ceste«; nihče jih ni vprašal, kaj vedo in znajo in če sploh čutijo veselje do dela v tej gospodarski panogi. Velike skrbi, ki smo jih imeli za odpravo naše gospodarske zaostalosti, so nam nalagale toliko dela, da se res nismo mogli odločno in učinkovito posvetiti vsem tako zapletenim problemom blagovnega prometa. Tako se je dogajalo, da smo na eni strani govorili o slabostih naše trgovine, na drugi strani pa smo vse premalo storili za to, da bi to trgovino izboljšali s tem, da dvignemo raven kadrov v njej, ki delajo.

Nedavno izišli Pravilnik predstavlja torej odločen prelom. Pravilnik zahteva, da obvladajo ljudje, ki delajo v trgovini, določeno osnovno znanje.

Po nepopolnih podatkih, s katerimi razpolaga Trgovinska zbornica za okraj Koper, izpolnjuje v splošnem družbenem sektorju trgovine potrebne pogoje izobrazbe in znanja komaj dobra polovica vseh tistih, ki delajo v trgovini. V združenem sektorju ožjega obmorskega dela okraja pa znaša odstotek predpisano kvalificiranih trgovinskih delavcev le 24%.

Po vsem tem je jasno, da je prišel Pravilnik ob pravem času, saj bo uresničenje njegovih določb odpravilo enega izmed glavnih vzrokov za subjektivne slabosti naše trgovine.

Osnovna stvar, ki jo določa Pravilnik, je v tem, da je treba izdati vsem v trgovini zaposlenim delavcem do 21. junija letos odločbe o stopnji njihove kvalifikacije. Odločbe bodo izdajale posebne komisije, ki jih imenujejo pristojne okrajne trgovinske zbornice. V trgovini zaposleni delavci bodo prejeli vprašalno polo, ki jo bo treba, kar se da vestno, izpolniti. Iz odgovorov bodo že omenjene komisije, ki jih sestavljajo po en zastopnik okrajne trgovinske zbornice, okrajnega ljudskega odbora in okrajnega odbora sindikata trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev, sklepale o tem, ali je prizadeti trgovinski delavec nekvalificiran,

polkvalificiran ali kvalificiran (odločbe o visoki kvalifikaciji bodo izdajale posebne republiške komisije).

Gre torej za zadevo, ki je zelo važna. V koprskem okraju bo treba izdati približno 800 do 900 odločb. Glede na že omenjeni rok, ki je po Pravilniku določen za izvedbo te naloge pomeni, da bo prišlo na dan, računajoč od danes dalje, pet do šest odločb. To ni majhna stvar, kajti komisije bodo morale pregledati nešteto dokumentov in sklepati na svojih rednih sejah o vsakem posameznem primeru.

Čisto praktično bo pri tem prizadete ljudi pravgotovo zanimal odgovor zlasti na dve vprašanji:

1. Kaj bo z ljudmi, ki so v trgovini zaposleni, pa jim bo komisija izdala odločbo recimo o polkvalifikaciji, delajo pa trenutno na delovnih mestih, za katere je predviden kvalificirani delavec?

2. Ali je oznaka kvalifikacije v delovni knjižici brez nadaljnega veljavna in obvezna za komisijo?

Načelno ne bo mogel ostati na svojem dosedanem delovnem mestu nihče, ki ne bo izpolnjeval za to delovno mesto v trgovini predpisanih kvalifikacijskih pogojev. Pravilnik, ki je dokaj širok, dopušča možnost, da si prizadeti delavci predpisano strokovno usposobljenost, pod določenimi pogoji seveda, pridobijo, če opravijo do konca prihodnjega leta predpisane izpite.

Glede na to določilo čaka okrajne trgovinske zbornice velika naloga. Organizirati bodo morale vrsto krajših in daljših tečajev, da bi pripravili na izpite vse tiste, ki sicer ne bi mogli ostati na dosedanjih

delovnih mestih v trgovini. Zadnji odstavek 21. člena Pravilnika namreč pravi, da po 31. decembru 1957 trgovinske gospodarske organizacije ne bodo smele več zaposliti delavcev, ki nimajo strokovne izobrazbe po tem Pravilniku. Po približnih računih bo prišlo v koprskem okraju vsaj 250 oseb v poštev za obiskovanje takšnih tečajev in opravljanje izpitov. To ni malo in glede na razpoložljivi čas bo treba najkasneje letos jeseni začeti s tečaji, da bi se tako vsi prizadeti lahko pravočasno pripravili za opravljanje izpitov. Učni program za tečaje bo izdelala Zveza trgovinskih zbornic v Beogradu.

Odgovor na drugo vprašanje pa je naslednji:

V kolikor temelji vpis o kvalifikaciji v delavsko knjižico na načelih, ki jih določa novi Pravilnik o strokovni izobrazbi delavcev v trgovini, komisije ne bodo ugovarjale vpisani stopnji kvalifikacije. V nasprotnem primeru bodo komisije s svojo odločbo seveda zavrgle že izvršeni vpis in zahtevale potrebni popravek. Zadnji stavek 1. odstavka 13. člena Pravilnika namreč pravi, da se ugotovljena strokovna izobrazba vpiše tudi v delavčevo delovno knjižico.

Menimo, da je po vsem tem dobro poznavanje tega Pravilnika za vse delavce v trgovini ne le važno, temveč prav življenjskega pomena. Zato je opravičeno pričakovanje, da bodo trgovinskim zbornicam pri tolmačenju tega Pravilnika pomagali tudi okrajni odbori sindikata trgovinskih delavcev in da ne bo prišlo pri izpolnjevanju vprašalnih pol do nobenih zamud. Vprašalne pole za svoje delavce bodo od zbornic dobila vodstva trgovinskih gospodarskih organizacij. Bilo bi več kot neodgovorno, če bi se po krivdi podjetij zavlekla izpolnitev predpisov, na katere so sami čakali in zahtevali tri, štiri leta.

O periodičnih obračunih

Upoštevač odlok o podaljšanju veljavnosti družbenih planov leta 1955 za leto 1956 (Ur. l. 57/55-614) in v Uradnem vestniku Okraja Koper šte. 10 objavljeno navodilo za sestavljanje periodičnih obračunov, opozarjamo še na naslednje:

V družbenem planu za leto 1954 za bivši OLO Koper je stopnja osnovnega davka na dobiček določena na 41%. V tem času v bivšem OLO Koper še niso veljali predpisi veljavni v FLRJ, ter je torej upoštevati ta instrument, kot zvezni instrument. V prvem obračunu za prihodnje obdobje bodo podjetja obračunala zvezni davek (osnovni davek

na dobiček) po stopnji 44% in ne 50%, ki velja le za gospodarske organizacije bivših OLO Postojna in Sežana.

Ker z navedenim odlokom o podaljšanju veljavnosti družbenih planov dejansko ni mogoče spremeniti nobenega planskega instrumenta, ostane v veljavi tudi vrstni red le-teh. V bivšem OLO Koper je torej osnova za ugotovitev dela dobička za plače znesek dobička, ki ostane po odbitku osnovnega davka in rezervnega sklada, ne pa tudi anuitet. V družbenem planu za leto 1954 za bivši OLO Koper se anuite-

te odbijajo šele po izločitvi plač iz dobička.

Predstavnik Narodne banke v Koprju je na sestanku zastopnikov OLO, bank in zbornic naglasil, da bo Narodna banka strogo izvajala določila glede rokov za predložitev obračunov. Veljavni rok je za trgovska podjetja petnajsti, za ostala pa dvajseti dan v naslednjem mesecu. Izvzeta so le izvozna podjetja, ki predlagajo obračun dvajset dni pozneje. Če bodo podjetja dobila 80% plač zaradi nepravočasne predložitve obračuna, bodo ostanek mogla dvigniti šele po preteku odgovarjajočega roka po predložitvi obračuna.

Paziti je treba tudi na dan prenosa investicijskega kredita v amortizacijo. Če kredit ni prenešen v amortizacijo dne 1. januarja, se

anuitete izločijo iz dobička le v znesku, ki ustreza številu mesecev, v katerih teče obveznost za plačilo anuitet in ne celoletne anuitete.

Predpis glede na pokritje plač iz dobička bo banka dosledno izvajala. Za redne prenose zneskov iz sklada za prosto razpolaganje in dela dobička za OLO pa organi inšpekcije in revizije ne bodo zahtevali posebnega pismenega dovoljenja za ta prenos, kajti OLO ne bo izdajal zadevnih pismenih odločb. Podjetja morajo pismeno zaprositi OLO za odločbo, če ne morejo ali ne želijo dela dobička za plače kriti iz sredstev za prosto razpolaganje, ker so jim ta sredstva potrebna, ali pa so jih že porabili v druge namene.

Iz Trgovinske zbornice za okraj
Koper

O pristojnosti ljudskih odborov

Med gospodarskimi organizacijami, pa tudi pri prizadetih organih niso popolnoma razčiščeni pojmi o pristojnosti ljudskih odborov glede na ustanavljanje, delo in prenehanje podjetij in obrtov. Pogosto se dogaja, da podjetja pošiljajo na okrajni ljudski odbor vloge, za katere so pristojne občine. Nasprotno pa zahtevajo od občin, naj izdajajo odločbe, ki jih more izdati le okrajni ljudski odbor. Zaradi nepoznavanja predpisov poteka reševanja nepravilno naslovljene vloge mnogo počasneje, ker morajo priti najprej do pristojnega organa in se šele takrat začne predpisani postopek. S kroženjem vlog gre mnogo časa v izgubo, kar je takrat, ko se mudi, za prizadeto podjetje odločilnega pomena. Velikokrat podjetja zahtevajo od organov izdajo odločb, za katere se silno mudi, čeprav zanje niso pristojni. V primeru, da je bila taka odločba izdana, se mora po nadzorstveni pravici odpraviti ali razveljaviti po določilih člena 156 Zakona o občinskih ljudskih odborih, oziroma člena 175 Zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS 19/52). Praviloma se odločba odpravi in s tem se odpravijo tudi njene posledice. Dejansko je tako, kot da bi odločba sploh ne bila izdana. Odločba se razveljavi samo takrat, če ne bi bilo mogoče odpraviti pravnih posledic odločbe, ki so že nastale, ali če bi se dale odpraviti samo z velikimi težkočami. Z razveljavitvijo se ne odpravijo tiste pravne posledice, ki so že nastale, ne morejo pa zaradi take odločbe nastati kakšne nadaljnje pravne posledice.

Glavni predpisi, ki urejajo nastanek, delovanje in prenehanje podjetij in obrtov, so zbrani v Uredbi o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ 51/53) z dodatnimi določili, ki se tičejo komunalnih podjetij v Ur. l. FLRJ 53/54 ter v Uredbi o prenehanju podjetij in obrtov (Ur. l. FLRJ 51/53). Opozoriti moramo, da Zakon pristojnosti o okrajnih in občinskih ljudskih odborih (Ur. l. FLRJ 34/55) ni razmejil samo pristojnosti med okrajnimi in občinskimi ljudskimi odbori v zadevah iz navedenih uredb, temveč je prinesel tudi nekaj novih predpisov, ki v glavnem zahtevajo pritrnitev okrajnega ljudskega odbora k sklepom občinskega ljudskega odbora.

Za pravilno razumevanje razmerja ljudskih odborov do podjetij moramo ločiti več stopenj, v katerih je lahko podjetje:

a) od ustanovitve do konstituiranja,

b) po konstituiranju in

c) izredni primeri — prisilna uprava, likvidacije itd.

Ad a) V prvi stopnji od ustanovitve do konstituiranja je podjetje podrejeno ustanovitelju. Podjetje nima organov delavske uprave. Vodi ga direktor, ki se mora ravnati po navodilih organa, ki ga je določil ustanovitelj z aktom o ustanovitvi. Razmerje med ustanoviteljem — občinskim ali okrajnim ljudskim odborom — in podjetjem je značilno s tesno navezanostjo na ustanovitelja.

Zakon o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov določa, da podjetja in obrt ustanavljajo občinski in okrajni ljudski odbori. Za vse zadeve, v katerih je treba izdati kak oblastveni akt, je za podjetje v izgradnji (ta stopnja traja do konstituiranja podjetja) pristojen ustanovitelj. Če je podjetje ustanovil občinski ljudski odbor, bo te akte izdal občinski ljudski odbor, če pa ga je ustanovil okrajni ljudski odbor, pa okraj.

Ad b) V drugi stopnji po konstituiranju (za katerega da dovoljenje občinski ljudski odbor za vsa podjetja, torej tudi za ona, ki jih je ustanovil okrajni ljudski odbor) se podjetje osamosvoji in ga vodijo organi delavske uprave. Pravne ve-

zi med ustanoviteljem in podjetjem prenehajo; ustanovitelj kot tak nima do podjetja nobenih posebnih pravic in dolžnosti več.

Od konstituiranja dalje veljajo za podjetje splošni predpisi. Pristojnost oblastnih organov je urejena tako, da je za vse zadeve pristojen občinski ljudski odbor. Poudarjamo, da tudi za podjetje, ki ga je ustanovil okrajni ljudski odbor in ki je po svoji velikosti in pomenu važno ne le za gospodarstvo okraja, temveč za vso državo, po konstituiranju pristojen za vse zadeve iz Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov občinski ljudski odbor. Tako bo občinski ljudski odbor odločal o vseh vlogah podjetij za spremembo firme, spremembo predmeta poslovanja in potrditev pravil.

Ad c) Podjetje vodijo med normalnim poslovanjem organi delavske uprave; po oblastveni strani je pristojen za zadeve podjetij občinski ljudski odbor. Če nastopijo v poslovanju motnje, se spremeni tudi način uprave in pristojnost. Take motnje so, če je treba razpustiti delavski svet ali upravni odbor podjetja po 3. odst. 51 člena in 2. odst. 54 člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (če delavski svet ne sprejme pravočasno pravil ali ne sprejme zahtevanih popravkov), ali ko je treba izdati odločbo o izločitvi obrata na predlog delovnega kolektiva (70. čl.). V teh primerih izda odločbo občinski ljudski odbor, potrebna pa je pritrnitev okrajnega ljudskega odbora. Posebno težka motnja v normalnem poslovanju je podana takrat, ko mora podjetje prenehati. Tu je potrebna k odločbi občinskega ljudskega odbora še pritrnitev okrajnega ljudskega odbora.

Iz navedenega je razvidno, da je pristojen ustanovitelj, od konstituiranja dalje pa je osnovni organ občinski ljudski odbor, ki potrebuje le za nekatere svoje odločbe pritrnitev okrajnega ljudskega odbora.

Prizadetim svetujemo, naj se, preden vlagajo prošnje in vloge, seznanijo s predpisi o pristojnosti. Za praktično uporabo priporočamo »Priročnik za uporabo predpisov o pristojnosti novih ljudskih odborov«, v katerem so na pregleden način zbrani vsi predpisi o pristojnosti obeh navedenih zakonov. Priročnik je izdalo uredništvo Uradnega vestnika okraja Kranj.

POPRAVEK

V sklepih OLO Koper o volitvah in imenovanjih, objavljenih v 9. številki »Uradnega vestnika«, se točka V/3 pravilno glasi: »Ivan Knez, podpredsednik OZZ Koper, kot član«, točka VI/1 pa: »Albin Simčič, podpredsednik OZZ Koper, kot predsednik komisije«.

Nekaj misli pred sprejemom novih statutow okraja in občin

»Uradni vestnik« bo v kratkem objavil Statut okraja Koper. Pred to objavo uvodoma priobčujemo nekaj misli, namenjenih širšemu krogu naših čitateljev, zaradi lažjega razumevanja vsebine in pomena tega statuta.

Okrajni ljudski odbor Koper bo na svoji seji dne 26. I. 1956 obravnaval in sprejel nov okrajni statut, prav tako bodo tudi vsi občinski ljudski odbori našega okraja na svojih prvih naslednjih sejah sprejemali nove občinske statute. Statuti so bili že enkrat sprejeti, in sicer ob konstituiranju ljudskih odborov novih občin in novega okraja Koper, bili pa so le časni, ker so bili zaradi nujnosti in da bi ljudski odbori imeli osnovo za svoje delo, sprejeti pred uvedbo oziroma ob sami uvedbi novega komunalnega sistema, tedaj brez posebne prakse in izkušenj v samem tem sistemu.

Po štirih mesecih dela v novem sistemu so se že pokazali nekateri rezultati, ki terjajo spremembe in dopolnitve teh statutow, ki naj bi dobili sedaj svojo končno podobo. Okrajni zbor in Zbor proizvajalcev OLO Koper bosta na svojih sejah 26. t. m. razpravljala o teh spremembah in dopolnitvah in sprejela novo, prečiščeno besedilo okrajnega statuta. Zato je prav, če temu posvetimo nekoliko uvodnih misli in opozorimo na nekatere zgodovinske okolnosti v našem socialističnem razvoju, ki so privedle do uvedbe novega sistema, ki ga imenujemo komunalnega.

Prehod na novi komunalni sistem je nova zmaga našega ljudstva, ki mu je uspelo v skromnih desetih letih ustvariti pogoje za ta veliki korak na poti poglobljanja socialistične demokracije. Predstavlja pa tudi nad vse dostojen zaključek prvih desetih let svobodnega dela in mnogo obetajoč začetek novega razdobja, razvijanja in utrjevanja sistema, ki smo ga pred meseci uvedli, kot nad vse učinkovitega in zanesljivega sredstva za dosego tistega cilja, ki je na koncu vseh želja in hotenj naših narodov. Končno pa je predstavljal prehod na novi komunalni sistem tudi najdostojnejšo proslavitev desete obletnice našega obstoja. Ne bo namreč odveč, če opozorimo na to, da je več kakor samo naključje, da čas uvajanja tega novega komunalnega sistema in s tem v zvezi sprejemanja prvih okrajnih in občinskih statutow sovpada v razdobje proslavljanja desete obletnice osvoboditve vsega, kar nas je tiščalo do leta 1945, sovpada v čas proslavljanja prvega desetletja delovnih zmag v graditvi socializma.

Statut, ki ga bo okrajni ljudski odbor v kratkem v končni obliki sprejel, je temeljni kamen novega komunalnega sistema v našem okraju. On zagotavlja razvijanje in utrjevanje ter nadaljnje poglobljanje najširše ljudske samouprave. Res je, da je samoupravljanje delovnega ljudstva v okraju zagotovljeno že z Ustavo in uresničeno z zakoni in drugimi predpisi višjih državnih organov, vendar je res tudi to, da je samouprava le tedaj pristna in resnična, če je pogojena v lastnih teritorialnih mejah, gospodarskih virih in političnih funkcijah in zagotovljena z lastnim zakonodajnim aktom, ki ga sprejme sam ljudski odbor, to je s statutom. Pri tem seveda ničesar ne spremeni okolnost, da sprejemamo svoj statut na temelju nekega tipskega osnutka, ki ga je pripravila zvezna komisija za izgradnjo komun in predpisala zvezna Ljudska skupščina kot nujno potrebni. Načelo naše družbene in državne ureditve, t. j. načelo enotnosti oblasti, ne trpi sto in sto različnih ureditev po okrajih in občinah, in to načelo tudi v novem komunalnem sistemu zahteva enotno ureditev okrajev in občin. Zato bi nasprotno stališče ne pomenilo razvijanje socialistične demokracije, marveč uvajanje temeljite anarhije.

Gre predvsem za to, da ljudski odbor sam iz svoje lastne pristojnosti sprejema temeljni zakonodajni akt, ki je podlaga vsemu njegovemu delu.

Doslej smo že večkrat pripravljali okrajne statute, vendar je vsakokrat delo na njihovih pripravah bilo prekinjeno, ker so bile na vidiku še nove spremembe.

Zakonodaja o ljudskih odborih spada v pristojnost ljudskih republik. Federacija daje zaradi načelne enotnosti le splošen okvir republiškim zakonom, ki snov določeneje obdelajo z ozirom na specifične prilike posameznih ljudskih republik. Republiški zakoni dajejo podlago za statute ljudskih odborov. Doslej smo v zveznem merilu dobili tri splošne zakone o ljudskih odborih; prvi je bil izdan leta 1946, drugi leta 1949, tretjega smo dobili 1952. leta. In če zraven prištejemo še pred kratkim izdani Splošni zakon o ureditvi okrajev in občin, imamo skupaj v borih desetih letih štiri zvezne okvirne zakone o ljudskih odborih, kar dokazuje brezprimerno razgibanost našega družbenega razvoja.

Ze prvi zvezni okvirni zakon iz leta 1946 je predvideval izdajo ustreznih republiških zakonov in s tem v zvezi sprejem statutow ljudskih odborov. Republiški zakoni v tej prvi periodi niso bili izdani, ker pač niso bili ustvarjeni pogoji za tako konkretizacijo. Razumljivo je, da je bilo pomanjkanje teh pogojev za pripravo statutow še bolj občutno.

Drugi zvezni zakon iz leta 1946 je predvideval izdajo ustreznih republiških zakonov in s tem v zvezi sprejem statutow ljudskih odborov. Republiški zakoni v tej prvi periodi niso bili izdani, ker pač niso bili ustvarjeni pogoji za tako konkretizacijo. Razumljivo je, da je bilo pomanjkanje teh pogojev za pripravo statutow še bolj občutno.

Drugi zvezni zakon iz leta 1949 je prinesel vrsto sprememb. Naša republiška Ljudska skupščina je v tem času sicer izdala nekaj zakonov s področja ljudskih odborov, ki pa vendar teh problemov niso izčrpno obdelali. Statuti, ki so se v tem času začeli prvič pripravljati, niso bili ustvarjeni, delo na njihovih pripravah je bilo ustavljeno. Predvidena je bila ukinitve oblastnih ljudskih odborov, na drugi strani pa silen skok naprej v proizvodnih odnosih — samoupravljanje proizvajalcev v gospodarstvu, ki je obetalo daljnosežne spremembe v celotnem družbenem življenju — predvsem nadaljnje in vsesplošno razvijanje ljudske samouprave. Jasno je, da spričo takšne razvojne perspektive ni bilo moči misliti na nadaljevanje pripravljanja statutow, ki bi izgubili pomen temeljnega in relativno trajnega pravnega akta ljudskih odborov, če bi jih sprejemali v času najbolj aktivnega razvijanja družbenih odnosov.

Tako smo v letu 1950 prešli v razdobje delavske samouprave, kar je izzvalo še druge spremembe, vse to pa je povzročilo zastarelost dotodanjih zakonov in terjalo novo zakonodajo o ljudskih odborih.

Uvedba samoupravljanja proizvajalcev v gospodarstvu je sprožila vrsto reform v državni upravi. Nastopila je doba temeljite decentralizacije in demokratizacije.

Da bi korenita reorganizacija državne uprave bila popolna, je bilo nujno do temeljev proučiti vlogo in delo ljudskih odborov, v katerih so izvršilni odbori z vso množico voljenih poverjenikov kot izvršilni in upravni organi ljudskih odborov grozili ljudske odbore popolnoma prarasti. Tako smo tudi pri ljudskih od-

borih z zakonom iz leta 1952 začeli s temeljito demokratizacijo: odpravili smo izvršilne odbore, ljudski odbori pa so sami vzeli »vajeti v roke«. Poverjenike kot individualne voditelje posameznih vej državne uprave smo nadomestili s sveti kot kolegialskimi izvršilno-upravnimi organi, ljudstvu kot edinemu nosilcu oblasti pa smo dali pogoje in dejanske možnosti za neposredno udeležbo pri vodstvu državne uprave.

Leto 1952 je postalo mejnik v našem družbenem razvoju. Dobili smo tudi tri republiške zakone o ljudskih odborih občin, mest in mestnih občin ter okrajev in videti je bilo, da so končno ustvarjeni pogoji za sprejem statutow. Delo se je začelo in osnutki so bili pripravljani. Še preden pa je prišlo do njihovega obravnavanja, smo v začetku leta 1953 dobili zvezni in republiški Ustavni zakon o temeljih družbene in politične ureditve in o organih oblasti, ki je sprejem statutow zavrl in odložil, ker je dal slutiti nadaljnje velike spremembe.

Ze naslednje leto 1955 je dalo tem slutnjam jasno podobo: k o m u n e. Sredi tega leta je zvezna komisija izdelala osnutek statuta za okraj Reko in občino Opatijo, kakršen naj bi bil tak določen statut in kakršen naj bi služil kot vzorec vsem okrajem in občinam pri izdelavi lastnih statutow. Kmalu pa je postalo jasno, da navedena osnutka ne ustrežata kot tipska osnutka. Republiška komisija za statute je ob sodelovanju predstavnikov okraja Kranj izdelala našim prilikom ustrezajoč osnutek statuta za okraj Kranj in za občino Kranj, ki je služil kot vzorec vsem okrajem in občinam LRS. Ugotovilo pa se je — kot rezultat neštetihi plodnih diskusij — da tudi vsi ti osnutki niso zadeli pravega bistva in da nakazujejo težnjo po neki »originalnosti« in pretirani konkretizaciji, kar bi v celotnem državnem merilu utegnilo privedi do določene neenotnosti.

Ker se je v teh razpravah zahteva po enotni ureditvi temeljnih načel nove komunalne ureditve izkristalizirala, in ker so vsi ti številni osnutki statutow skupno predstavljali že nekaj v sebi zaokrožen in zaključen kompleks vseh vprašanj, iz katerih so se izkristalizirala temeljna načela nove komunalne ureditve, je zvezna komisija za izgradnjo komun izdelala nova tipska osnutka statutow okraja in občine Kranj in ju predložila zvezni Ljudski skupščini v potrditev. Le-ta je oba osnutka z manjšimi spremembami in dopolnitvami potrdila in ju predpisala kot tipska osnutka za pripravo vseh okrajnih in občinskih statutow v državi. Na tej podlagi so tudi ljudski odbori občin in okraja Koper ob svojem konstituiranju sprejeli svoje statute. Od tedaj pa je praksa prinesla mnoge izkušnje in marsikatero stvar, na katero ob sprejemu statutow nismo mogli misliti. Okrajni ljudski odbor Koper je k sprejetem statutu še naknadno sprejel tri dopolnitve, pa tudi zvezna redakcijska komisija je po izdelavi tipskih osnutkov predlagala naknadne spremembe in dopolnitve, ki niso bile v celoti upoštevane v sprejetem statutu. Ugotovljene so bile tudi nekatere neskladnosti z obstoječimi zakoni, ki jih je bilo treba v statutu odpraviti. Vse to sedaj narekuje, naj ljudski odbori že sprejete statute ponovno obravnavajo in jih sprejmejo v prečiščenem besedilu in jih objavijo, da bi se mogli državljani seznaniti z njimi.